

Nr 147.

Godkänd av första kammaren den 15 maj 1929.

Godkänd av andra kammaren den 15 maj 1929.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående den efter krisåren tillämpade allmänna lönepolitikens inverkan på jordbrukets ekonomi m. m.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 7.)

(Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 5.)

Till KONUNGEN.

I en inom riksdagen väckt motion har framställning gjorts därom, att riksdagen måtte anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville uppdraga åt de nyligen till-satta sakkunniga för utredning av jordbrukets ekonomiska läge m. m. att i sam-band med den igångsatta utredningen söka klarlägga, vilken inverkan den ef-ter krisåren av stat, kommun och enskilda utanför jordbruket tillämpade lö-nepolitiken haft på jordbrukets ekonomi, samt tillika undersöka de grunder, på vilka levnadskostnadindex vilade och hur denna stode i förhållande till livs-medelsindex.

Föreliggande motion hänför sig till ett område, inom vilket ett omfattande utredningsarbete nyligen igångsatts, sedan 1928 års riksdag därom gjort fram-ställning till Kungl. Maj:t. Med anledning av inom riksdagen väckta motio-ner anhöll nämligen riksdagen uti skrivelse nr 375, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning rörande jordbrukets ekonomiska läge samt an-gående åtgärder, som kunde och borde vidtagas i syfte att höja jordbrukets ekonomiska bärkraft därhän, att förutsättningar skapades för att jordbrukets arbetare måtte komma i åtnjutande av förbättrade levnadsvillkor.

I skrivelsen framhöll riksdagen bland annat, att såsom ett led i utrednings-arbetet orsakerna till jordbrukets betryckta läge borde klarläggas, dels i den mån de kunde avläsas i de räkenskapsresultat från svenska jordbruk, som hop-bragts på uppdrag av lantbruksstyrelsen och under en följd av år publicerats, och dels i den mån de kunde genom andra undersökningar fastställas. Riks-dagen förmodade, att den pågående utredningen om tullsystemets verkningar därvidlag kunde bli av visst värde. Uppmärksamheten borde även fästas vid importens inverkan i konkurrensavseende. Likaså borde undersökas, i vad mån bristen på planmässighet i ansträngningarna att tillvarataga den svenska mark-

nadens möjligheter för avsättning av jordbrukets alster kunde bidra till svårigheterna för jordbruksnäringen. Och slutligen vore en undersökning av huru exportmöjligheterna utnyttjats och vad som härvidlag bruste en angelägenhet av stor vikt.

I vad fråga gäller klarläggandet av *orsakerna* till jordbrukets betryckta läge framhållos sålunda i riksdagens nyssnämnda skrivelse vissa områden, som borde göras till föremål för undersökning. Det i nu föreliggande motion framställda yrkandet går ut på, att åt de sakkunniga, vilka den 20 december 1928 på grund av berörda riksdagsskrivelse jämlikt bemyndigande av Eders Kungl. Maj:t av statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet tillkallats för verkställande av utredning rörande jordbrukets ekonomiska läge m. m., skulle uppdragas att därvid till behandling upptaga ytterligare ett par frågor av största vikt för ett fullständigt klarläggande av förevarande spörsmål. Motionären vill sålunda hava utrett, huruvida den efter krisåren tillämpade lönepolitiken för andra befolkningsgrupper än de vid jordbruket anställda menligt återverkat på jordbruksnäringens ekonomi därigenom att den medfört förhållandevis högre priser på andra förnödenheter och nyttigheter än livsmedel och sålunda varit orsak till att levnadskostnadsindex numera ligger på en icke oväsentligt högre nivå än livsmedelsindex.

Det torde icke kunna förnekas, att lönesättningen på vissa områden av näringslivet och inom den kommunala och statliga förvaltningsverksamheten kan komma att få en konstlad karaktär, som ej har sin grund i lagen om tillgång och efterfrågan. För jordbrukets utövare torde däremot nämnda lag vara i allt väsentligt bestämmande för priserna på lantbrukets produkter. Skillnaden mellan den ersättning, jordbrukets arbetare erhålla för sitt arbete, och de löner, som andra befolkningsgrupper betinga sig för sitt, är också påtaglig och har väsentligt ökat under de senare åren.

Riksdagen hyser därför i likhet med motionären den uppfattningen, att den utanför jordbruket tillämpade lönepolitiken är en faktor av mycket stor betydelse jämväl för jordbrukets vidkommande och att på grund härav frågan om denna lönepolitikens art och verkan bör ägnas allvarlig uppmärksamhet vid den påbörjade utredningen rörande jordbrukets ekonomiska läge m. m. De för nämnda utredningsarbete lämnade direktiven hava visserligen fått en så vid avfattning, att det måhända icke är uteslutet, att utredningen kan komma att omfatta jämväl förevarande spörsmål, trots att uttrycklig föreskrift därom icke lämnats. Men frågan synes dock riksdagen vara av sådan vikt, att riksdagen — i syfte att utesluta möjligheten av att frågan icke ägnas tillbörlig uppmärksamhet — funnit sig böra ingå till Eders Kungl. Maj:t med anhållan, att berörda direktiv måtte kompletteras i här förevarande hänseende.

Riksdagen har dock ingalunda förbisett, att möjligheterna torde vara mycket små att genom den åsyftade utredningen kunna vinna rättelse i eventuellt påvisbara missförhållanden i här berörda avseende. Men riksdagen hyser dock samtidigt den förhoppningen, att en undersökning av ifrågavarande spörsmål åtminstone bör kunna leda till en klarare uppfattning om det ekonomiska sambandet mellan olika näringar och företag. Därigenom kan måhända även vin-

nas en vidgad förståelse mellan de olika intressegrupperna, vilket i sin tur skulle kunna bidra till att det mål uppnås, för vilket förra årets riksdag som nämnt uttalade sig, då den begärde en utredning, avseende åtgärder »i syfte att höja jordbrukets ekonomiska bärkraft därhän, att förutsättningar skapas för att jordbrukets arbetare må komma i åtnjutande av förbättrade levnadsvillkor».

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes uppdraga åt de för verkställande av utredning rörande jordbrukets ekonomiska läge m. m. tillkallade sakkunniga att vid fullgörandet av sitt uppdrag söka klarlägga, vilken inverkan den efter krisåren av stat, kommuner och enskilda utanför jordbruket tillämpade lönepolitiken haft på jordbrukets ekonomi, samt tillika undersöka de grunder, på vilka levnadskostnadsindex vilar och hur detta står i förhållande till livsmedelsindex.

Stockholm den 15 maj 1929.

Med undersåtlig vörndnad.

Nr 148.

Godkänd av första kammaren den 8 maj 1929.

Godkänd av andra kammaren den 8 maj 1929.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensioner från allmänna indragningsstaten åt vissa tjänstemän vid kontrollen över sockerbeskattningen m. m., i vad avser pensioner från allmänna indragningsstaten.

(Bankoutskottets utlåtande nr 27.)

Till KONUNGEN.

I en till riksdagen avlåten, den 15 februari 1929 dagtecknad proposition nr 111 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att, under förutsättning av riksdagens bifall till Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag om upphävande med utgången av juni 1929 av förordningen angående beskattning av socker, besluta,